

Nr 386.

Av herr **Jeppsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts propositioner, nr 20, angående försvarsväsendets ordnande, och nr 21, med förslag till värnpliktslag.*

Frågan om försvarsväsendets ordnande är nu den stora fråga, som i hög grad tilldrager sig allmänt intresse, och även den, som i likhet med undertecknad hoppas, att den dag skall randas, då folken ej längre vilja använda vapenmakt och våld vid avgörandet av mellanfolkliga frågor, kan ej stå likgiltig inför försvarsfrågan. Ty, hur gärna man än önskar att kunna helt avlyfta militärbördorna, måste man dock erkänna, att tiden inte ännu är inne för en fullständig avrustning.

De förhoppningar, som under krigsåren kommo till synes, att fredsslutet skulle medföra en verklig, varaktig fred och att Nationernas förbund skulle bliva ett värdefullt instrument för fredens bevarande, ha inte i allo uppfyllts. Ännu finns i världen oroshärdar, fyllda med brännbara ämnen, där krigslågan kan än en gång flamma upp.

Men även om man således inte kan lugnt slå sig till ro i tanke att ingen krigsfara någonsin mer hotar oss, så anser jag dock, att vårt militärpolitiska läge är betydligt bättre nu än t. ex. före världskriget.

Vi ha dock inte nu omedelbar landgräns med världens starkaste militärmakt och detta förhållande måste väl innebära en väsentlig förbättring utav vårt militärpolitiska läge. Och därtill kommer, att världskriget med dess bittra, dyrköpta erfarenheter ännu en tid framåt är i friskt minne och mänskligt att döma borde verka dämpande på stridslusten hos krigsivrarna i alla länder. Jämväl vill jag hoppas, att Nationernas förbund skall stärkas och utvecklas, så att det bättre än hitintills må kunna fylla sin stora uppgift att bevara freden. En utveckling, som vårt land bör efter bästa förmåga stödja.

När jag således anser vårt nuvarande militärpolitiska läge mindre farofyllt än det tidigare varit, uppställer sig den frågan: är det nödvändigt att i det förbättrade läge, vari jag anser att vi nu befinna oss, fortfarande under fredstid upprätthålla hela den nuvarande försvarsorganisationen? Sannolikt kan med lämplig anpassning efter rådande förhållanden besparingar göras på såväl kostnader som övningstid.

Kungl. Maj:ts proposition angående försvarsväsendets ordnande innehåller ju också förslag innebärande beskränningar av 1914 års försvarsorganisation. Men då jag i åtskilliga hänseenden har andra åsikter angående försvarets ordnande tillåter jag mig att i denna motion i största korthet framlägga mina synpunkter.

Det är ju helt naturligt, att icke en enskild riksdagsman i min ställning kan framlägga ett utarbetat förslag till ny försvarsorganisation. Jag måste därför inskränka min motion till att endast upptaga de grundlinjer, enligt vilka jag önskar att försvarsfrågan måtte lösas. Om mina synpunkter vinna beaktande inom riksdagens särskilda utskott, får jag vördsamt hemställa, att i så fall utskottet behagade utforma ett fullständigt förslag i anslutning till mina i denna motion angivna synpunkter.

Först vill jag då betona vikten av att vår *första försvarslinje* — sjö- och luftstridskrafterna — gives största möjliga styrka.

Med vårt lands långsträckta kuster, vid vilka det ojämförligt största antalet av vårt folk äro bosatta på förhållandevis ringa avstånd ifrån havet, har sjö- och flygvapnet en betydelsefull uppgift att fylla.

Under nuvarande militärpolitiska läge får man utgå ifrån, att vid ett krigsutbrott faran för invasion i vårt land ej minst förefinnes över havet. För att med framgång möta ett sådant anfall kräves i främsta hand resurser i fråga om flotta och flygvapen. Därtill kommer att därförutom en mot oss fientligt sinnad makt kan vid krigsutbrott, om densamma är oss alltför överlägsen ifråga om sjö- och luftstridskrafter, genomföra en effektiv handelsavspärrning, förstöra våra handelsfartyg, härja våra kustorter m. m.

Det finns från det stora världskriget erfarenheter i detta hänseende. Faran för en dylik handelsavspärrning m. m. kan icke avlägsnas annat än genom att vi ha till vårt förfogande väl rustade sjö- och eventuellt luftstridskrafter. En lantarmé, huru stark, välrustad och utbildad den än må vara, kan icke för vårt vidkommande förhindra en handelsavspärrning.

Erkännes detta, så bör man också kunna förstå mina synpunkter, då jag nu uttalar mig för stärkande av våra sjöstridskrafter *utöver* det kungl. förslagets gränser.

Även för dem, som fortfarande anse, att vi framför allt i farans stund måste sätta vår lit till lantarmén bör det — då de nu av ekonomiska och andra skäl icke kunna genomföra en arméorganisation av den storlek och styrka, som de anse önskvärd — vara angeläget att bidra till stärkandet av sjö- och luftförsvaret.

Genom att denna vår första försvarslinje göres så stark, att den vid krigsutbrott kan bjuda en fiende ett verkligt betydande motstånd och vålla densamma ett avbräck, som även en anfallande fiende måste räkna med, gives dels en viss fredsgaranti och möjliggöres därjämte att vid krigsutbrott komplettera arméns krigsberedskap och, om så behöves, organisera utnyttjande av vårt folks hela försvarskraft. Såsom ett steg i riktning mot *sjöförsvarets stärkande* vågar jag föreslå:

att det av Kungl. Maj:t begärda ersättningsbyggnadsanslaget fördelas på fyra år i stället för på fem år, och

att den föreslagna ersättningsbyggnaden således skall äga rum under tiden 1924—1928 i stället för 1924—1929, samt

att anslaget användes till byggande av *förstklassiga* och för våra förhållanden lämpliga torpedfartyg, samt vidare

att under denna fyra-årsperiod utarbetas en fullständig plan för flottans uppbringande och vidmakthållande vid en för vårt land lämplig styrka.

I fråga om flottans bemanning hyser jag starka betänkligheter mot den föreslagna stora minskningen av flottans nuvarande underofficerskår.

Jag anser i övrigt att örlogsflottan bör bemannas uteslutande med stamanställda.

Flottans bemanning med uteslutande stam ger åt densamma jämte andra fördelar större stridsberedskap, varför jag obetingat föredrar stambemanning. Ur kostnadssynpunkt medför detta ej en så betydande förskjutning, att det verkar avskräckande.

Angående flygvapnets organisation ansluter jag mig till Kungl. Maj:ts förslag. Om dessa mina förslag angående flottan innebära en kostnadsökning gentemot Kungl. Maj:ts förslag, vill jag däremot ifråga om kustartilleriet föreslå en avsevärd besparing genom att föreslå att Vaxholms fästning lägges i materialreserv.

Besparingar vid lantförsvaret.

Likaledes kommer jag att föreslå avsevärda besparingar å lantförsvaret. Jag anser nämligen, att om sjö- och luftförsvaret i lämplig grad tillgodoses, kan det inte vara nödvändigt att under fredstid uppehålla hela den nuvarande arméorganisationen, utan bör det vara möjligt att utan ökad risk i försvarshänseende göra avsevärda besparingar och besparingar i fråga om lantförsvarets både övningstid och kostnader.

En indragning av regementen i den utsträckning, försvarsrevisionen föreslagit, bör kunna ske. Därvid bör dock någon platsjämkning ske, så att vår främsta örlogshamn även i fortsättningen får en infanteribesättning, som genom sin utbildning på platsen förvärvat sig god lokalkännedom. När ifrån alla håll erkännes nödvändigheten av infanteribesättning i Karlskrona fästning, förefaller den föreslagna indragningen av Karlskrona grenadjärregemente vara mindre välbetänkt. Ty det måste väl ändå vara så, att om det skulle gälla allvar, har den trupp, vilken är förlagd på platsen och där övats, betydligt större förutsättningar att med framgång fylla sin uppgift såsom fästningens infanteribesättning än en från annan plats dittransporterad med terräng- och lokalförhållandena okänd trupp.

Även vill jag understryka befogenheten av att de samhällen, som måste förlora sina regementsförläggningar, få den ersättning som förhållandena medgiva.

Med hänsyn till önskvärdheten av ytterligare besparingar föreslår jag dessutom, att återstående infanteriregementen organiseras på två bataljoner.

Artilleriet.

I fråga om artilleriets organisation och beväpning ansluter jag mig till Kungl. Maj:ts proposition med den modifikation, som betingas av anslutningen till försvarsrevisionens förslag i vad detsamma avser artilleriregementenas antal.

Även anser jag lämpligt uppsättandet av en stridsvagnsbataljon med förläggning till något av de kasernetablissemant i mellersta Sverige, som bliva lediga genom indragning av regementen.

Linjetjänst.

Angående uttagning av värnpliktiga till linjetjänst vill jag föreslå, att den som har anhöriga, som äro av hans arbete väsentligt beroende för sitt uppehälle, frikallas från all värnpliktstjänstgöring i fredstid, likaledes den som icke är vapenför.

Vidare vill jag föreslå, att stark gallring sker bland övriga värnpliktiga, så att alla de som finnas till vapentjänst mindre lämpliga tilldelas ersättningsreserven och vid denna ersättningsreserv erhålla endast en kort fredsutbildning samt i övrigt utföra handräckningstjänst.

Flottan.

För flottan har jag föreslagit stambemanning, varav följer att å sjömanshus inskrivna värnpliktiga tillhörande flottan icke behöva inkallas till vapenövning i fredstid, men för att ej möjlighet skall beredas för vilken värnpliktig som helst, att genom inskrivning på sjömanshus undandraga sig värnpliktstjänstgöring i fredstid, föreslår jag att endast sådana å sjömanshus inskrivna värnpliktiga skola tilldelas flottan, som minst 12 månader varit inmönstrade till sjöfart.

Om således i fredstjänst ingen inkallelse av värnpliktige till flottan i sjö-tjänst behöver äga rum, så kan det vara lämpligt att till stationstjänst inkalla värnpliktiga, och böra då dessa värnpliktiga ha samma tjänstgöringstid som kustartilleriets värnpliktiga och härmed är jag inne på frågan om

Utbildningstiden.

Jag ber då få föreslå följande utbildningstider:

för *infanteriet* 150 dagar med en första tjänstgöring om 100 dagar, som tager sin början under första eller andra året, samt med två repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av fjärde året;

för *kavalleriet, artilleriet, kustartilleriet* och *ingenjörtrupperna* 225 dagar med en första tjänstgöring om 165 dagar samt med två repetitionsövningar om 30 dagar;

för *träng- och intendenturtrupperna* 150 dagar med en första tjänstgöring om 100 dagar samt med två repetitionsövningar om 25 dagar; samt

för *studenter och likställda* 225 dagar.

För värnpliktiga tillhörande ersättningsreserven förelås samma fredstjänstgöringstid som för värnpliktigt linjemanskap vid respektive vapenslag, men bör ersättningsreservens värnpliktige fullgöra sin tjänstgöring i en följd.

På grund av den föreslagna indragningen av regementen jämte föreslagen omorganisation av återstående infanteriregementen blir nog nödvändigt att åtmin-

stone vid vissa regementen inkalla infanteriets värnpliktiga rekryter i tvenne omgångar, en sommarrekrytskola och en vinterrekrytskola, varvid till den senare inkallas en mindre del av de värnpliktiga, i första hand sådana som själva önska att få göra sin första tjänstgöring under vintern.

Angående de värnpliktigas avlöning förelår jag att densamma skall utgå med 50 öre pr tjänstgöringsdag.

Då jag föreslår ovan angivna utbildningstider, utgår jag ifrån, att linjemanskapet befrias från all handräckningstjänstgöring, att utbildningstiden icke upptages med onödig paradexercis utan rationellt utnyttjas. Sker så, bör ovan angivna utbildningstider möjliggöra att av det goda soldatmateriel, som finnes bland Sveriges värnpliktiga unga män, skapa dugliga soldater. Med stöd av vad jag anfört vågar jag hemställa,

att riksdagens särskilda utskott vid behandlingen av försvarsfrågan ville beakta mina i denna motion framförda synpunkter och, om desamma vinna utskottets godkännande, utforma samt för riksdagen framlägga fullständigt förslag i överensstämmelse härmed.

Stockholm den 26 februari 1924.

Ola Jeppsson.

